

VIONA-OPROEP VOOR EEN STUDIEOPDRACHT - 15/10/2014

DIENSTENCHEQUE-ONDERNEMINGEN ONDERZOCHT

1. Probleemstelling

Het stelsel van de dienstencheques heeft door de jaren heen haar driedelig doel meer dan volbracht . Voor de tegemoetkoming aan de vraag van gezinnen voor hulp in het huishouden zijn er volwaardige jobs gecreëerd waarbij voornamelijk laaggeschoolde personen arbeid verrichten. Ook heeft de invoering van dit systeem ervoor gezorgd dat het zwartwerk binnen deze sector teruggedrongen werd. De alsmar groter wordende vraag naar huishoudelijke hulp heeft ervoor gezorgd dat doorheen de jaren steeds meer ondernemingen opgericht werden, doch sinds de invoering van strengere erkenningsvoorwaarden voor dienstencheque-ondernemingen is het aantal erkende ondernemingen gedaald. Er vinden de laatste jaren ook merkbaar meer fusies plaats tussen verschillende dienstencheque-ondernemingen waarbij de kleine spelers op de markt worden opgeslorpt. De nood aan extra werknemers, daarentegen, is alsmar groter geworden en hun aantal is door de jaren heen fors gestegen, en heeft er dus voor gezorgd dat vooral kansengroepen (vrouwen, allochtonen, laaggeschoolden, 50+) aan de slag konden.

De rentabiliteit van de dienstenchequeondernemingen, daarentegen, is sterk gedaald sinds de opstart van het stelsel. Gemiddeld over alle dienstenchequeondernemingen is de winstmarge gedaald van 3,44€ per cheque in 2006 tot 0,33 € per cheque in 2012. De rentabiliteit van een dienstencheque-afdeling verschilt evenwel van onderneming tot onderneming en is afhankelijk van verschillende parameters, zoals de anciënniteit van de werknemers, werkingskosten, kwaliteit van de arbeidsplaatsen, ondernemingsgrootte, type van onderneming, extra overheidssteun voor aanwerving van doelgroepen,... Een beheersing van de risico's die het stelsel met zich meebrengt dringt zich op om de rentabiliteit van deze ondernemingen te vrijwaren, vooral gezien de regionalisering van de materie in het kader van de 6de staatshervorming.

Doelstelling van de onderzoeksoproep is een analyse van de dienstenchequesector in Vlaanderen met als doel het stelsel leefbaar te houden voor de dienstenchequeondernemingen en een duurzame tewerkstelling voor de werknemers te verzekeren. Rentabiliteit, kwaliteit, professionaliteit, opleiding en begeleiding, administratieve lasten, verloning en bedrijfsmethodieken zijn enkele van de elementen die in het kader van dit onderzoek onderzocht zouden kunnen worden vanuit het perspectief van de dienstencheque-onderneming (en haar werknemers).

2. Onderzoeksvragen

- Hoe groot is het rentabiliteitsprobleem voor de dienstencheque-ondernemingen? Waar situeert het probleem zich vooral? Waar heeft het mee te maken?
- Hoe kan eraan geremedieerd worden?
- Hoe maken dienstencheque-ondernemingen werk van een kwaliteits- en professionaliteitsbeleid? Hoe kunnen ze hun kwaliteits- en professionaliteitsniveau verder verhogen?
- Kunnen er verschillen vastgesteld worden in de opleiding, begeleiding, omkadering en loon-en arbeidsvoorwaarden van de werknemers? Hoe beïnvloeden die verschillen de kwaliteit van de arbeid en de dienstverlening aan de gebruiker?
- Wat is de impact van regelgeving (opleidings- en erkenningsvoorwaarden, cumul met opleidings- en tewerkstellingsinstrumenten, ...) op de kostenstructuur en de bedrijfsprocessen van DCH-ondernemingen?
- Kunnen de administratieve lasten op vlak van erkenning en opleiding vereenvoudigd worden?
- In welke mate draagt het bestaande opleidingsaanbod bij tot de verdere professionalisering van de sector? Kan opleiding/begeleiding ingezet worden als een instrument om de kwaliteit van de tewerkstelling te verhogen? Kan de samenwerking tussen dienstencheque-ondernemingen en tewerkstellingspartners (OCMW, VDAB, ..) verbeterd en structureel verankerd worden ?

Intekenaars worden opgeroepen om de problematiek niet louter boekhoudkundig te benaderen, maar evenzeer oog en aandacht te hebben voor onderzoeksmethoden die kwalitatieve aspecten, methodieken en bedrijfsprocessen blootleggen.

3. Beleidsrelevantie

In het regeerakkoord wordt benadrukt dat een kwalitatieve tewerkstelling in de sector en een rentabiliteit van ondernemingen nodig zijn om de doelstellingen van het instrument te blijven. Maatregelen dringen zich evenwel op om het stelsel financieel leefbaar te houden, rekening houdend met de stijging van de uitgaven voor het systeem van dienstencheques en de toekenning van middelen bij overdracht aan de regio's onder de kostprijs van het systeem zullen liggen.

.Timing

Projectvoorstellen moeten uiterlijk op maandag 3 november 2014 om 16u worden ingediend.

De Stuurgroep VIONA zal in de loop van de maand november een advies formuleren over het te gunnen project aan de Vlaamse Minister bevoegd voor Werk.

De projectindieners zullen eind november worden geïnformeerd over de beslissing van de minister.

Het project dient nog in 2014 op te starten. Uiterlijk tegen 30 juni 2015 dient het definitieve eindrapport aan de opdrachtgever te worden opgeleverd.

4. Kandidaatstelling

Projectvoorstellen bevatten een inhoudelijk en een financieel onderdeel en beantwoorden aan de richtlijnen die u in bijlagen bij de oproep vindt. In die bijlagen vindt u tevens informatie over de selectiecriteria en -procedure en over de financiële en administratieve opvolging van het project.

5. Informatie

Informatie over deze opdracht kan u krijgen bij Alejandro Alba, Departement Werk en Sociale Economie (02/553 44 70, alejandro.alba@wse.vlaanderen.be).

Bijlage 1 bij VIONA-projectoproepen voor studiesopdrachten

Situering en gunningsprocedure

1. het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma

Het initieel opzet en doel van VIONA (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarkt-rapportering) werd destijds binnen het VESOC en in het kader van de Vlaamse werkgelegenheidsconferentie in het protocol van 17 maart 1993 als volgt vastgelegd:

- Het verwerven van wetenschappelijke betrouwbare kennis over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt opdat men verantwoorde beleidskeuzes kan maken (vaststellen, registreren en onderzoeken van de ontwikkelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt teneinde het arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen de nodige wetenschappelijke ondersteuning aan te bieden).
- Een impuls geven aan wetenschappelijk onderzoek (komen tot een geïntegreerde en gecoördineerde aanpak van het beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek op het domein van de arbeidsmarkt).

Naar aanleiding van een nieuwe oproep voor de steunpunten beleidsrelevant onderzoek in 2011 (die leidde tot o.m. de erkenning van het nieuwe Steunpunt WSE), werd het model voor strategisch arbeidsmarktonderzoek in Vlaanderen ("Vlaams Programma Strategisch Arbeidsmarktonderzoek") begin 2012 hertekend. Onder de adviserende bevoegdheid van de Stuurgroep VIONA respectievelijk de Stuurgroep Steunpunt WSE lopen twee complementaire initiatieven: het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma en de werkpakketten binnen de vier thematische onderzoeklijnen (Arbeidsmarktmonitoring, Activerend Arbeidsmarktbeleid, Sociale Economie en Transitionele Loopbanen) van het Steunpunt Werk en Sociale Economie. Verder wordt ook onderzoek betreffende de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt van het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen en ander relevant strategisch arbeidsmarktonderzoek maximaal ontsloten binnen het Vlaamse programma.

Binnen dit model worden de VIONA-middelen doorheen het jaar en op meerdere tijdstippen ingezet voor het uitbesteden van studieopdrachten (SO) of onderzoeks- en ontwikkelings-opdrachten (O&O) met het oog op wetenschappelijke ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid.

Op het programma Werkgelegenheid is in 2014 in het kader van het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma 373.000 € beschikbaar voor SO en O&O-opdrachten. Die opdrachten zijn complementair aan de opdrachten die het Steunpunt WSE opneemt.

De projectoproepen in het kader van het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma worden beheerd door het departement Werk en Sociale Economie. De Vlaamse minister van Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, de heer Philippe Muyters, keurt -rekening houdend met het advies van de Stuurgroep VIONA- de VIONA-oproepen en -projecten goed.

2. Modaliteiten en gunningsprocedure

2.1 De deelnemers

Oproepen voor studieprojecten staan open voor onderzoekers en onderzoeksgroepen uit de universiteiten en hogescholen én voor andere (onderzoeks)instellingen.

2.2 De projectvoorstellen

Een projectvoorstel dient deze elementen te bevatten:

- 1) titel van het studieproject
- 2) vermelding van de promotor(en): naam, instelling, onderzoekseenheid, contactadres, telefoonnummer en e-mailadres
Indien de opdrachtnemer een beroep wenst te doen op één of meerdere experts extern aan de onderzoeksploeg, moet een indicatie worden gegeven van de aard van de experts (indien mogelijk met de namen), hun expertise (juridisch, fiscaal, economisch, ...) en dient geduid te worden hoe die expertise in het onderzoek kadert.
- 3) een omschrijving van het studieproject (max. 5 blz)
- 4) een gedetailleerd tijdschema
- 5) een financieel plan per kalenderjaar en een verduidelijking van de additionele financiering (facultatief); de financiering van studieopdrachten door VIONA bedraagt altijd minder dan 65.000 euro (exclusief BTW)
Voor deze studieopdracht wordt een bedrag van maximaal 64.000 euro (inclusief BTW) vooropgesteld.
- 6) een beschrijving van de wijze waarop de studieresultaten zullen worden gevaloriseerd en bekend gemaakt; in de begroting moet expliciet een bedrag voor de valorisatie worden voorzien
- 7) een beknopt curriculum vitae van de onderzoeksverantwoordelijken (max. 3 blz. per persoon), met vermelding van de relevante lopende onderzoeksprojecten (met naam van de financierende organisatie en einddatum van het onderzoeksproject) en de vijf belangrijkste publicaties.

2.3 Evaluatie en selectie van de projectvoorstellen

De ingediende voorstellen worden beoordeeld op hun beleidsmatige relevantie.

De beoordeling van de beleidsmatige relevantie gebeurt door de Stuurgroep VIONA.

Die Stuurgroep bestaat uit de volgende stemgerechtigde leden: de Vlaamse regering (afgevaardigden van de Vlaamse Minister bevoegd voor Werk en de Vlaamse Minister bevoegd voor Sociale Economie), de sociale partners (ABVV, ACV, ACLVB, VOKA, UNIZO en BB) en het Vlaamse departement Werk en Sociale Economie.

De evaluatie en selectie verlopen als volgt:

- de stemgerechtigde stuurgroepleden krijgen alle projectvoorstellen toegestuurd en scoren de projectvoorstellen op basis van vier criteria (aansluiting bij de onderzoeksvragen uit de oproep, helderheid van de aanpak en de planning, beleidsrelevantie en kwaliteit van de valorisatievoorstellen);

- de stuurgroepleden drukken over elk projectvoorstel een globaal oordeel uit in één eindscore gaande van A tot C:

A: zeer goed, met daarbinnen een kopgroep (A1), ter onderscheiding van andere zeer goede projecten (A2)

B: goed, met daarbinnen ook weer een onderscheid tussen B1 en B2

C: onvoldoende

Bovendien staat het de stuurgroepleden vrij om bij elk projectvoorstel, ongeacht de score,

suggesties voor bijsturing te formuleren.

Enkel projectvoorstellen met een gemiddelde score B+ of meer worden tijdens de eerstvolgende vergadering van de Stuurgroep VIONA besproken. De Stuurgroep beslist tijdens de vergadering en rekening houdend met de beleidsscore welk voorstel ze aan de minister voor gunning adviseert. Projectvoorstellen kunnen een hoger gewicht krijgen al naargelang de geplande valorisatie-initiatieven. Voor dringende beleidsvragen kan de Stuurgroep ook via een schriftelijke procedure selecteren. Het best gekwalificeerde projectvoorstel met een gemiddelde score van minstens B+ wordt dan voor gunning aan de minister geadviseerd. Indien de minister akkoord gaat met het advies, wordt het projectvoorstel gegund volgens de regels van de overheidsopdrachten.

2.4 Kandidaatstelling

De projectvoorstellen dienen het departement Werk en Sociale Economie **elektronisch via mail (Word)** (willem.deklerck@wse.vlaanderen.be + alejandro.alba@wse.vlaanderen.be + johan.troch@wse.vlaanderen.be) uiterlijk te bereiken op het tijdstip vermeld in de oproep.

Bijlage 2 bij VIONA-projectoproepen voor studiesopdrachten

Financieel plan en rapportering

In deze bijlage worden de richtlijnen voor de budgetplanning van projectvoorstellen en de inhoudelijke en financiële rapportering door de promotoren toegelicht.

1. Kwalificatie van de opdracht

Binnen het VIONA-onderzoeksprogramma maken we een onderscheid tussen twee soorten dienstenopdrachten, nl. studieopdrachten en O&O-opdrachten. Deze oproep betreft een **studieopdracht**.

Bij studieopdrachten in antwoord op beleidsvraagstukken verwachten we dat de opdrachtnemer een voorstel van analyse en oplossing van een specifiek probleem formuleert met behulp van bestaande kennis binnen een korte termijn. Het voorstel en de analyse moet praktisch bruikbaar zijn voor het beleid. Studieopdrachten kunnen maximum 8 onderzoekersmaanden in beslag nemen en de financiering door VIONA bedraagt altijd minder dan 65.000 euro (exclusief BTW).

Voor deze studieopdracht wordt een bedrag van maximaal 64.000 euro (inclusief BTW) vooropgesteld.

2. Financiële planning en rapportering

In het financieel plan en de financiële rapportering van VIONA-projecten maken we een onderscheid tussen drie soorten kosten.

- **Loonkosten wetenschappelijk personeel:** raming in het financieel plan op basis van geschatte onderzoekersmaanden en bij afrekening op basis van *bewijsstukken* van de personeelskost voor wetenschappelijk personeel dat daadwerkelijk werd ingezet op het project.
- **Persoonsgebonden werkingskosten:** werkingsmiddelen, administratieve ondersteuning en universitaire overhead. De persoonsgebonden werkingskosten worden *forfaitair* begroot en afgerekend op *maximaal 33%* van respectievelijk de begrote en de reële personeelskosten wetenschappelijk personeel en omvat de overhead van maximum 10% die de universiteiten gewoonlijk aanrekenen.
- **Projectspecifieke werkingskosten:** exceptionele en projectspecifieke werkingsmiddelen (bv. kosten voor een grootschalige survey (postenquête, webbevraging, ...), kosten buitenlandse studiereis,...). Het betreft uitzonderlijke kosten waarvoor een specifiek budget moet worden uitgewerkt. Die kosten zijn inherent aan de opdracht en zijn altijd te bewijzen. Ze worden in detail begroot in het voorstel en afgerekend op basis van bijhorende *bewijsstukken*.

Bij de afrekening wordt de mogelijkheid voorzien van een transfer van de persoonsgebonden werkingskosten naar de loonkosten wetenschappelijke personeel ten bedrage van maximum 10 %

van de oorspronkelijk voorziene werkmiddelen en dit op voorwaarde dat het globaal aanvaarde projectbudget behouden blijft.

Bv.: voor een VIONA-project met een aanvaarde projectbegroting van 99.750 euro bestaande uit 75.000 euro aan personeelskosten en 24.750 euro (33% van 75.000 euro) aan werkmiddelen, mag maximaal 2.475 euro worden getransfereerd van de werkmiddelen naar de personeelskosten. Op die manier kunnen hogere personeelskosten dan begroot worden opgevangen, bijvoorbeeld na aanwerving van een meer gekwalificeerde en ervaren onderzoeker dan aanvankelijk verhoopt.

De opdrachtnemer zal aan de opdrachtgever **na afloop van het project (dit is de einddatum in het contract) een financiële eindrapportering** (schuldvordering met kopie van de gevraagde bewijsstukken) bezorgen.

Tussentijdse uitbetaling is niet mogelijk voor studieopdrachten.

Indien het onderzoek door **meerdere instanties** wordt uitgevoerd, treedt **één instantie op als opdrachtnemer**. De opdrachtnemer moet alle facturen en interne verrekeningen bundelen en bij de opdrachtgever indienen.

Voor de loonkosten wetenschappelijk personeel moeten bij de betalingsaanvraag de namen worden vermeld en worden gestaafd d.m.v. loonfiches (indien intern personeel) of facturen én betalingsbewijzen (indien extern personeel).

Uitsluitend kosten gemaakt binnen de uitvoeringsperiode, die is bepaald in de overeenkomst, worden aanvaard.

3. Inhoudelijke rapportering

De opdrachtnemer zal aan de opdrachtgever **na afloop van het project (dit is de einddatum in het contract) een inhoudelijke eindrapportering** bezorgen, samen met een **Nederlandse én Engelstalige samenvatting**.

Het concept van eindrapport wordt besproken op en goedgekeurd door de werkgroep die belast is met de opvolging van het VIONA-project.

De Nederlandse samenvatting (met opzet, bevindingen, aanbevelingen en valorisatie) telt minimaal 2 en maximaal 5 bladzijden. De Engelstalige samenvatting telt een 2-tal bladzijden. Van het eindrapport en van de samenvatting wordt ook een elektronische versie geleverd met het oog op de mogelijke verspreiding via de VIONA-website. Van dit inhoudelijke eindrapport worden vijftig gedrukte exemplaren aan het Departement WSE bezorgd. De opdrachtnemer verbindt er zich toe, tegelijkertijd met de indiening van het eindrapport, de voorgeschreven samenvattingen van het onderzoeksproject te bezorgen.

4. Contactpersonen

Financiële en inhoudelijke rapporten moeten worden ingediend op het volgende adres, op de wijze zoals hierboven beschreven:

Vlaams Ministerie van Werk en Sociale Economie
Departement Werk en Sociale Economie – Dienst Studie en Beleidscoördinatie
t.a.v. de heer Willem De Klerck (diensthoofd)

Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping
1030 Brussel

Inhoudelijke vragen over de concrete opdracht:

Informatie over deze opdracht kan u krijgen bij Alejandro Alba, Departement Werk en Sociale Economie (02/553 44 70, alejandro.alba@wse.vlaanderen.be).

Contactpersoon m.b.t. de procedure en inhoudelijke en financiële rapportering:

Departement Werk en Sociale Economie, Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping, 1030 Brussel

Johan Troch, tel. 02/553 44 18